

GEBREKKIG ONDERBOUWD WETSVORSTEL ONTMOEDIGT ONDERNEMERSCHAP

De onderbouwing van het wetsvoorstel Wet Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen is volstrekt onvoldoende om het als wetgeving in te voeren. Het wetsvoorstel heeft verregaande gevolgen voor de meer dan 1,2 miljoen zzp'ers in Nederland. Zij worden allemaal gedwongen extra kosten te maken die kunnen oplopen tot zo'n 200 euro per maand. Nergens wordt echter genoemd hoeveel zelfstandigen langdurig ziek worden en hoe lang zij dan ziek zijn. Ook wordt niet genoemd in welke mate deze zieke zelfstandigen toch in staat zijn om, weliswaar in beperkte mate, werk te verrichten, oftewel hun bedrijfsactiviteiten ondanks ziekte voor te zetten.

Rechtvaardiging volstrekt onduidelijk

Evenmin wordt genoemd hoeveel van deze langdurig zieke zelfstandigen uiteindelijk een beroep doen op de bijstand en hoeveel geld middels welke soorten uitkering in totaal wordt uitgekeerd aan deze groep. Dit getal is ook al belangrijk omdat de regering met dit voorstel wil voorkomen dat langdurig zieken een beroep doen op de bijstand. Zijn die kosten zo groot dat het rechtvaardigt om alle zelfstandigen te verplichten zich te verzekeren? Het antwoord is volstrekt onduidelijk.

Verkapte belastingverhoging voor ondernemers

Ook is onduidelijk hoeveel de overheid zal binnenhalen met het innen van de verplichte verzekering, wie het beheer krijgt over deze gelden en wat er gebeurt als blijkt dat veel meer wordt binnengehaald dan uitgegeven aan uitkeringen, waardoor de betreffende wet niet meer zou worden dan een belastingverhoging voor ondernemers. Van stimulering van ondernemerschap, waarvoor diverse regeringen zich altijd sterk zeggen te maken, zou dan geen sprake zijn.

Volgens het voorstel is het de bedoeling dat de hoogte van de premie afhangt van de winst van de ondernemer. Voor veel zelfstandigen geldt dat dit bedrag per maand en per jaar kan verschillen. De premie zal die flexibiliteit niet hebben. Een slechte maand voor de zelfstandige zal door deze vaste kostenpost nog slechter worden.

Begrippen niet of gebrekkig omschreven

Gesteld wordt dat de verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering zorgt voor een gelijk spelveld tussen zelfstandigen en werknemers. Wat met dat 'speelveld' wordt bedoeld is volstrekt onduidelijk. Ook wordt niet duidelijk gemaakt waarom dat 'speelveld' voor iedereen gelijk zou moeten zijn. Wel duidelijk is dat zelfstandigen juist vanwege de verschillen met werknemers voor het zelfstandigenbestaan hebben gekozen.

De verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering zou ook zorgen voor een gelijk spelveld tussen zelfstandigen onderling. Ook nu is volstrekt onduidelijk wat met 'speelveld' wordt bedoeld en waarom dat 'speelveld' voor iedereen gelijk zou moeten zijn.

Zelfs het centrale begrip 'zelfstandige' is niet helder gedefinieerd. Hoe zit dat bijvoorbeeld met ondernemers die (tijdelijk) geen winst uit hun onderneming weten te behalen? Vallen zij ook onder dit wetsvoorstel?

Doelgroep wet variabel

Wat precies onder 'winst uit onderneming' wordt verstaan kan volgens het voorstel bij algemene maatregel van bestuur worden uitgebreid dan wel beperkt. Daarmee zou het wetsvoorstel een raamwet worden, waarbij middels een algemene maatregel van bestuur achteraf kan worden aangepast voor wie en wanneer de wet zou gelden. Het is nog maar de vraag of het aanvaardbaar is om een dergelijk verregaand wetsvoorstel met deze constructie aan te nemen. Voor raamwetten geldt immers dat de details uit worden gewerkt middels maatregelen van bestuur. Vaststellen voor wie een wet geldt gaat duidelijk veel verder dan het uitwerken van details.

Zieke zelfstandige wordt behandeld als werknemer

Wordt een zelfstandige ziek, dan moet deze zich volgens het wetsvoorstel zo snel mogelijk melden bij het UWV. Die organisatie behandelt de zelfstandige vervolgens als iemand in loondienst, met alle bijkomende verplichtingen. De zelfstandige moet meewerken aan re-integratietrajecten, passende arbeid accepteren, en wordt verplicht zich in te schrijven als werkzoekende. Dit impliceert dat er verplichting ontstaat voor de zieke zelfstandige om te solliciteren. Een en ander heeft tot gevolg dat het zelfstandigen die ziek worden moeilijk of zelfs onmogelijk wordt gemaakt om hun zelfstandigenbestaan na de ziekte nog voort te zetten. Ze komen op deze manier in loondienst, met voor de werkgevers tot gevolg dat zij te maken krijgen met medewerkers die helemaal niet gemotiveerd zijn om op die basis te werken maar dat enkel doen omdat zijn daartoe gedwongen worden, wat duidelijk ongewenst is voor beide partijen.

Keuzevrijheid wordt ontnomen

Dat gaat allemaal in op het moment dat iemand aanspraak maakt op een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Oftewel, iemand wordt langdurig ziek, kan daardoor langdurig niet werken en moet vervolgens zoveel mogelijk toch aan het werk. Niet alleen dat, de langdurig zieke moet werk doen wat door UWV als passend wordt gezien. Terwijl zelfstandigen juist in het algemeen werk doen waar ze zelf voor hebben gekozen. Die keuzevrijheid wordt hen ontnomen in geval van ziekte. Dan gaat het UWV bepalen wat voor werk zij moeten doen en wordt zelfstandigen het recht ontnomen om als zelfstandige door het leven te gaan. Dat is een ernstige aantasting van fundamentele vrijheden in onze maatschappij.

Zelfstandigen niet gehoord

De groep van zelfstandigen is sowieso niet of nauwelijks gehoord bij de besluitvorming over dit wetsvoorstel. Vakbonden hebben een grote rol gespeeld, maar die vertegenwoordigen niet de zelfstandigen over wie het voorstel gaat.

Verschillen worden niet kleiner

De verplichte verzekering maakt de verschillen tussen werknemers en zelfstandigen helemaal niet kleiner. Zelfstandigen worden met deze wet gedwongen een jaar lang te betalen voordat er een recht op uitkering ontstaat. In geval van ziekte moet de zelfstandige zelf een jaar lang in de inkomsten voorzien. Dat vereist een buffer die veel zelfstandigen sowieso niet of nauwelijks hebben. De

verplichte verzekering zorgt er alleen maar voor dat de zelfstandige minder geld overhoudt om die buffer van een jaar te realiseren. Wordt een zelfstandige ziek, dan moet deze nog steeds tot zo'n 200 euro per maand betalen voor een verzekering die dat eerste jaar niks uitkeert.

Werknemers en zelfstandigen zouden met deze wet gelijker behandeld worden. Dat is niet zo. Immers, werknemers krijgen vanaf de eerste ziekte dag een uitkering die gebaseerd is op de hoogte van het salaris, niet met een maximum tot het minimumloon. Laat staan dat ze daar een jaar op moeten wachten.

Zelfstandigen betalen voor EU-miljarden

Bekend is dat de Nederlandse staat miljarden euro's aan EU-steun krijgt wanneer deze wet wordt ingevoerd. Is het maatschappelijk gerechtvaardigd om 1,2 miljoen mensen te dwingen zich te verzekeren en daarvoor fors te laten betalen zodat de overheid miljarden EU-steun kan binnenhalen? Het lijkt erop dat het de overheid helemaal niet te doen is om het beschermen van zelfstandigen, of het gelijker maken van het 'speelveld', wat dat ook moge zijn. In werkelijkheid worden zelfstandigen verplicht veel extra kosten te maken zodat de overheid nog veel meer geld kan binnenhalen. Natuurlijk kan de staat die EU-gelden goed gebruiken. Maar dat dit gebeurt over de rug van alle zelfstandigen in het land, waarbij bovendien vrijheden van alle zelfstandigen ernstig worden ingeperkt, is moreel, politiek en maatschappelijk verwerpelijk en onacceptabel.

Wetsvoorstel ontmoedigt ondernemerschap

Weg dus met dit wetsvoorstel. Laat zelfstandigen vrij zijn zoals zij dat willen. Daar zitten voor de zelfstandigen risico's aan, die de meesten graag accepteren in ruil voor de vrijheid die het werken als zelfstandige met zich meebrengt. Ondernemerschap is sowieso belangrijk voor de economie en voor de maatschappij. Met dit voorstel wordt ondernemerschap ontmoedigd, met op termijn grote schade voor de economie en de maatschappij tot gevolg.